

sige det, jeg tænker paa at sige, at der er nogen Forskel mellem mine Betæneligheder og dem, der fremkom i Lørdags fra de to ærede Medlemmers Side. Men inden jeg kommer ind paa at gøre Rede for, hvorfor jeg har nogen Betænelighed, har jeg Lyst til at gøre opmærksom paa, at der jo kan være den almindelige Grund til at nære Betæneligheder, at det ligesom vil blive en Kasse i Statskassen, idet man skiller en vis Del af Statskassens Midler ud og siger, at disse Midler skulle forvaltes efter særlige Regler og af en Bestyrelse, som ganske vist staa under Finansministerens Tilsyn og altsaa ogsaa kommer til at staa under Lovgivningsmagtens, men som dog trækker den hele Laanefonds virksomhed lidt mere paa Afstand, end saa længe den som nu udøves umiddelbart fra selve Statskassen. Jeg indrømmer, at en saadan Ordning altid kan være Genstand for forskellige Meninger, at der her kan staa Paastand mod Paastand, uden at det er muligt at komme med noget som helst Bevis for, at enten den ene eller den anden Afgørelse er den rette. Dog, dette skal jeg lade ligge og gaa over til at sige, hvorfor jeg har Betænelighed ved Laanefonden under den Form og med de Formaal, der her ere foreslaaede. Jeg kan lettest gøre det ved at tage et Par Eksempler frem af de Ting, som Laanefonden efter Forslaget skal have som sin særlige Opgave.

Jeg nævner da først Spørgsmaalet om Laan til landøkonomiske Forskudsforeninger. Som det fremgaar af Lovforslagets § 1, er det en af de Opgaver, som skal høre under Laanefonden. Ærede Medlemmer ville erindre, at Loven i sin Tid gik ud paa at yde 5 Mill. Kr. til disse Foreninger, men at det kun gjaldt for et vist begrænset Tidsrum, saa at man i 1908 skulde have disse 5 Mill. Kr. inddragne i Statskassen. Nu forudsætter jeg som givet, at der allerede inden 1908 vil blive Spørgsmaal om en Forlængelse af Loven, ligesom om hvad dermed staa i Forbindelse: at yde yderligere flere Millioner til Udlaan til disse Foreninger, saa at vi, inden vi naa til det Tidspunkt, hvor de 5 Mill. Kr. egentlig skulle gaa ind i Statskassen, ville staa over for Spørgsmaalet om, hvorvidt de 5 Mill. Kr. fremdeles skulle udlaanes, og i Forbindelse dermed, om der skal udlaanes mere. Hvis jeg ikke tager fejl, har der allerede under Finanslovens første Behandling i Aar lydt Røster om, at der, inden denne Periode er udløben, vil komme Krav frem fra mange, der ikke have faaet

Del i disse 5 Millioner. Og det kan vistnok ogsaa med Rette kræves, at der ydes flere Millioner til dette Formaal. Naar vi nu gaa ud fra, at vi have faaet Statslaanefonden oprettet paa den Basis, som her er foreslaaet, hvor de landøkonomiske Forskudsforeninger ere en Del af Fondens Opgave, er det klart, at saa vil det, at vi kun have 2 Mill. Kr. til Raadighed aarlig, og det, at de 2 Mill. Kr. for en stor Del ere optagne af andre Formaal og bør være det, føre med sig, at vi ikke staa saa frit med Hensyn til Afgørelsen af, dels, hvorvidt man skal blive ved at laane de 5 Mill. Kr. ud, dels, hvorvidt man skal gaa til at laane endnu flere Millioner Kroner ud til samme Formaal. For at tage et andet Eksempel, som for saa vidt ligger endnu nærmere, skal jeg pege paa, at vi jo staa i Øjeblikket over for et Forslag, der ligger paa Tingets Bord, om en Revision af Loven om Jord til Landarbejdere. Ogsaa det er en Opgave, som er tænkt lagt ind under Statsbanefonden. Lad os nu tænke os den emaneret, lad os tænke os, at Loven var traadt i Kraft, det maa da, synes jeg, være givet, at naar Talen er om, hvorvidt man skal anvende 2, $2\frac{1}{2}$ eller 3 Mill. Kr. til Husmandslodder, vil den Omstændighed, at der i Forvejen er lagt et bestemt Beløb hen til Statslaanefonden, saa at Udlaansvirksomheden derved begrænses, nødvendigvis influere paa vor Stilling til Afgørelsen af, hvor stort et Beløb man aarligt kan afse til det bestemte Øjemed. Og det er ogsaa naturligt, at det er saaledes, at Laanefondens Tilstedeværelse, dens begrænsede Virkeomraade og navnlig dens stærkt begrænsede Virkemidler maa indvirke paa Afgørelsen af disse forskellige Spørgsmaal, thi det er jo netop det, der skulde være Statslaanefondens Opgave: at regulere Udlaansvirksomheden, saa at det ikke blev, som den højtærede Finansminister har udtrykt sig i Bemærkningerne, „spredte og tilfældige“ Afgørelser, der bleve truffene, men saaledes, at man hvert Aar blev klar over, at saa og saa meget havde man til Udlaan. Jeg har nævnt disse to Ting, men der kunde nævnes flere af de Opgaver, der tænkes lagte ind under Statslaanefonden, og det er derfor, jeg særlig nærer Betæneligheder, saa meget mere som jeg ikke tror, at vi have Ret til at sige, naar Talen er om Laan til Husmændene, at det er en tilfældig Afgørelse, om Summen bliver 2, $2\frac{1}{2}$ eller 3 Mill. Kr. Det samme gælder om andre store Samfundsopgavers Løsning, som f. Eks. Laan til Fiskere,